žemės sluoksnelio. Vienos krypties nesilaikyta. Iš aprangos daiktų tik prie dviejų griaučių rasta po paprastus dvinarius geležinius žąslus.

Vakariniame grupės pakraštyje ištirtas vienas iš didesnių pilkapių — 11 m skersmens ir apie 1,2 m aukščio (Nr. 1). Jo sampile rasta nedidelė krūvelė sudegusių žmogaus kaulų trupinių, o po sampilu — beveik 2 m skersmens plote ant degėsių sluoksnelio buvo sudegintų žirgo kaulų gabaliukų. Kartu rasta apdegusių sagčių, žalvarinių kamanų diržų, apskritų apkaustų, kurie savo forma ir dydžiu artimi 1969 m. Katkuškių, Eišiškių raj., pilkapyje Nr. 4 rastiesiems apkalams[3].

Vakarinės grupės pilkapiai su sudegintų ir nedegintų žirgų kapais datuotini X—XII a.

Pilkapio Nr. 1 radiniai rodytų, kad kartais to paties pilkapio sampile, aukščiau žirgo, buvo palaidojamas ir sudegintas žmogus, tur. būt, žirgo šeimininkas.

LAUKIŲ PILKAPIŲ (ŠVENČIONIŲ RAJ.) TYRINĖJIMAI 1971 M.

ONA KUNCIENĖ

Sarių—Laukių k. riboje, abiejose pusėse senojo vieškelio Vilnius—Švenčionys, nemažame plote išliko pilkapių. 5 pilkapiai dabar yra miške, o 6 „Žeimenos" tarybinio ūkio laukuose. Pastarieji pilkapiai yra smarkiai apardyti.

Pilkapiai yra 3—8 m vienas nuo kito. Jų sampilai įvairaus dydžio. Daugiausia — 10—12 m skersmens ir iki 80 cm aukščio. Miške yra du didesni pilkapiai, kurių vieno sampilas yra 18 m skersmens ir 1,5 m aukščio, o kito — 14 m skersmens ir 1,2 m aukščio.

1971 m. Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos institutas ištyrė 5 pilkapius: du geriau išlikusius lauke ir tris — miške.

Tyrinėtieji pilkapiai buvo apkrauti vienos eilės 15—25 cm skersmens akmenų vainikais.

Pilkapyje Nr. 1, ant pagrindo, po sampilu, rasti du deginiai kapai. Vienas jų buvo pilkapio centre, o antras — rytiniame pilkapio pakraštyje, 180 cm nuo pirmojo. Sudegusių kaulų gabaliukai atnešti iš laužavietės ir supilti į nedideles krūveles. Kapą Nr. 1 sudarė 15—20 cm skersmens kaulų krūvelė, kapą

[3] **E. Butėnienė,** Katkuškių, Eišiškių raj., pilkapių tyrinėjimai 1969 metais.— Archeologiniai ir etnografiniai tyrinėjimai Lietuvoje 1968 ir 1969 m., Vilnius, 1970, p. 65—66.

Nr. 2 — 30—35 cm skersmens krūvelė. Tarp kaulų degėsių ir anglių nebuvo. Šalia kapo Nr. 2 buvo puodų šukių krūvelė. Šukės priklauso lipdytam tiesiomis sienelėmis grublėtu paviršiumi puodui. Daugiau radinių pilkapyje Nr. 1 nerasta.

Vienas degintinis kapas buvo aptiktas pilkapyje Nr. 2. Jis buvo pačiame pilkapio centre, taip pat ant pagrindo, po sampilu. Sudeginti kauliukai buvo supilti 120×80 cm dydžio plote. Tarp kaulų maišėsi nemažai degėsių bei anglių, taip pat buvo sudėtos moteriai būdingos įkapės: du moliniai dvigubo nupiauto kūgio formos verpsteliai, geležinė yla ir žalvarinis įvijinis žiedelis.

Pilkapis Nr. 3, pats didžiausias ir neapardytas, buvo tuščias. Šio, kaip ir visų kitų pilkapių, pagrinde juodavo 10—15 cm storio tamsios žemės ruoželis, be to, buvo išlikęs jo akmenų vainikas.

Pilkapis Nr. 4, smarkiai apardytas, kūpsojo dirbamame lauke. Jo akmenų vainiko dalis taip pat nuardyta. Sampile gana gausu stambių akmenų. Kapų nerasta, aptikta tik pavienių žalvarinių sulaužytų skardelių.

Pilkapis Nr. 5 taip pat tūnojo dirbamame lauke ir taip pat smarkiai apardytas, akmenų vainiko jau nelikę. Jo centre, ant pagrindo, rasti apardyti žirgo griaučiai. Iš išlikusios griaučių dalies matyti, kad žirgo gulėta kniūpsčio, galva į pietryčius. Aplink žirgo griaučius buvo sudėti gana dideli — iki 40—60 cm skersmens — akmenys. Aprangos daiktų nerasta.

Ištirtieji pilkapiai su akmenų vainikais (Nr. 1—4) yra būdingi VII—VIII a., o be akmenų vainiko — Nr. 5, greičiausiai, yra vėlyvesnis ir priklauso I tūkstantmečio pabaigai arba II tūkstantmečio pradžiai.

KEJĖNŲ (RASEINIŲ RAJ.) PILKAPIŲ IR SENKAPIO KASINĖJIMAI 1970 M.

JUOZAS ANTANAVIČIUS

1970 m. vasarą Kauno Valstybinis istorijos muziejus kasinėjo Raseinių rajono Kejėnų kaime esantį pilkapyną ir senkapį. Senkapis yra šio kaimo pietiniame pakraštyje, apie 1 km nuo plento Kaunas—Klaipėda, Šventupio upelio kairiojo kranto kalvoje. Kalvos vakarinę bei šiaurinę dalį apima žvyro karjeras, kurį eksploatuojant, išardyta dalis senkapio. Pietinėje ir pietvakarinėje pusėje driekiasi status šio upelio šlaitas, apaugęs mišku.

Archeologams senkapis žinomas nuo 1936 m. Tada vienas šio kaimo gyventojas padovanojo muziejui geležinį kalaviją,